

SPROGMUSEET

Redaktør: Ole Stig Andersen

Lektologi – nye udfordringer, nye begreber?

 Af [Anne Leth Pedersen](#) 24. marts 2013 • I kategorien [læsning](#) •

Lektologi – afledt af det latinske ord *lectio* (læsning) – er et nyt ord, der dækker et nyt fænomen, nemlig studiet af skriftsprogskompetencer hos personer med skriftsprogsvanskeligheder. Ordet blev skabt i 2007, fordi der var behov for det. Forhistorien er den, at Rådgivnings- og støttecentret på Aarhus Universitet (RSC) havde brug for akademikere, som var i stand til at bringe dyslektiske og tosprogede studerende over eller forbi deres sprogbarrierer, og dermed hjælpe dem til at udvikle skriftsprogskompetencer på højde med andre studerendes. Som ansat på RSC udviklede jeg derfor en efteruddannelse til færdiguddannede kandidater. Efteruddannelsen hed "Læsepædagogik for voksne på videregående uddannelser". Men de kandidater, der gennemførte den meget videnskabsorienterede efteruddannelse, mente ikke, at betegnelsen læsepædagog eller læsevejleder dækkede de kompetencer, de faktisk havde fået. Da jeg var enig i deres kritik, fik de den nye titel lektologi, en neologisme. Og som konsekvens deraf opstod også ordet lektologi som benævnelse for den faglige substans, kandidaterne havde beskæftiget sig. Siden 2007 har Aarhus Universitet og Syddansk Universitet beskæftiget ca. 20 lektologer, uden at titlen har været officielt anerkendt.

Først i 2013, efter at [Rådgivnings- og støttecentret](#) (RSC) i 2012 var blevet en del af det større [Center for Undervisningsudvikling og Digitale Medier](#) (CUDiM) på det nye fakultet [ARTS](#), blev begrebet lektologi officielt anerkendt, da [bachelor tilvalget lektologi](#) blev udbudt på Aarhus Universitet.

Den uofficielle titel er altså blevet brugt i 6 år. Den er brugt af de uddannede lektologer, og er således blevet hørt og set af mange studerende og lærere på Aarhus Universitet, og af praktikere og forskere i såvel indland som udland. Men da ordet mest er brugt i mundtlig kommunikation og kun optræder i ganske få web-baserede tekster, er det svært at dokumentere dets historie.

Baggrund for lektologien

Behovet for det nye begreb lektologi kom samtidig med Danmarks øgede behov for arbejdskraft med veludviklede skriftsprogskompetencer, fordi der i kølvandet på dette behov opstod et behov for en ny forståelse af skriftsprogsvanskeligheder i Danmark. En ny lov om specialpædagogisk støtte til studerende i videregående uddannelse, som trådte i kraft 1. januar 2001, er et udtryk for denne sammenhæng. Loven, som går under navnet [SPS-loven](#), har netop til formål at sikre, at studerende med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, der er optaget på en videregående uddannelse, uanset funktionsnedsættelsen kan gennemføre uddannelsen i lighed med andre studerende. En af de funktionsnedsættelser, der hører under SPS-loven, er dysleksi. Men hvis man skal give studerende med dysleksi lige vilkår med studerende uden dette læse-skrivehandicap, skal den støtte, der gives, udvikle alternative skriftsprogskompetencer eller pege på alternative veje til at opnå disse kompetencer, og det krævede, at sammenhængen mellem skriftsprogskompetencer og skriftsprogsvanskeligheder blev nytænkt.

Det nye ord lektologi er med andre ord opstået for at markere et paradigmeskifte i den specialpædagogik, som er rettet mod personer med læse-skrivevanskeligheder. Fra at være en pædagogik, der primært afspejler en bottom-up-tænkning i forhold til kompetenceudvikling, blev det nødvendigt at udvikle en pædagogik, der har fokus på det plan, hvor den aktuelle uddannelse stiller sine krav. Som svar på denne udfordring udviklede RSC på Aarhus Universitet en ny pædagogik. Den er udviklet på basis af forskning, der bygger på teorier om skriftsprogskompetencernes – og dermed også om skriftsprogsvanskelighedernes – afhængighed af hele hukommelsessystemet. Kort sagt er teorier om hukommelsessystemets dynamiske karakter centrale. Lektologien forsøger bl.a. ud fra disse teorier at bidrage til forståelsen af skriftsprogskompetencer som noget, der udvikles i samspil med den enkeltes egne forudsætninger. Altså spiller både indre faktorer som medfødte skriftsprogsvanskeligheder og socialt betinget sproglig kapital og ydre faktorer som undervisningsmiljø en rolle.

Forsiden af pjecen om faget lektologi

Scan koden, hvis du vil vide mere om Lektologi

Lektologisk samspilsmodel:

I midten af cirklen findes de skriftsprogsbaserede studiekompetencer, som er selve målet for den lektologiske

Seneste sprognyheder

4/5	Sprogforskerne fandt en skat i skoven politiken.dk
27/4	Lille indsats styrker små børns sprog www.dr.dk
26/4	Lad os komme det danske 'jantekomma' til livs politiken.dk
23/4	Ud med sproget - Berlingske Mener www.b.dk
20/4	Unikt runefund i centrum af Odense videnskab.dk

4/1	John Holm, Pioneer in Linguistics, Dies at 72 www.nytimes.com
10/8	Young women, give up the vocal fry and reclaim your strong female voice www.theguardian.com
20/5	Bill Funding Native Language Programs Passes mtpr.org
17/5	Sounds Of The Pilbara II: Songs In Language finishes recording - WAM - West Australian Music wam.org.au
13/5	Seven US Senators Introduce Bill to Promote Preservation of American Indian Languages - Native News Online nativenewsonline.net

FLERE NYHEDER >>>

 Verdens sprog på [Sprog museet.dk](#) [på et større kort](#)

Mere i kategorien 'læsning'

Kan italienere og kinesere også være ordblinde? – Om skriftsystemer

Fødevareetiketter: Hvad står der på vores mad?

Autenticitet i undervisningen

Sprog og undervisning i Mozambique

Nye kommentarer

Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?

Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish

Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet

Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?

Monica Scheuer til Jødiske efternavne

jane til Jødiske efternavne

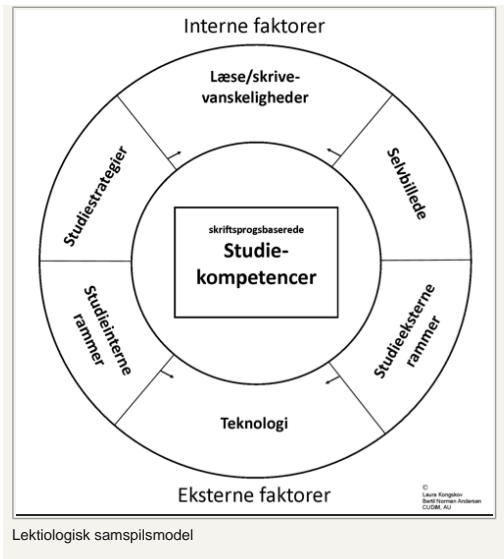
InglêS til Sprogene i Mozambique

Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren?

Grethe Møvsing til Hvad er der blevet af Maren?

Henrik Klindt-Jensen til Ded borriijnholmska måled

Artikler om

Lektologisk samspilsmodel

analyse og indsats.

I laget uden om findes de faktorer, som påvirker udviklingen af disse studiekompetencer. Disse påvirkende faktorer er delt op i indre og ydre.

Til de indre hører 1) de kognitivt betingede skriftsprogsvanskeligheder, 2) selvbilledet, som er en samlet betegnelse for psykologiske faktorer som fx selvtillid, 3) de studiestrategier, som anvendes, fx læsestrategier og planlægningsstrategier.

Til de ydre faktorer hører 4) studieinterne rammer, fx uddannelsens opbygning og undervisningsformerer, 5) studieeksterne rammer, fx sociale forhold og støtte udefra, 6) teknologi, som fx læse- og

Anne Leth Pedersen, Studielektor

[Center for Undervisningsudvikling og Digitale Medier \(CUDiM\)](#)

Læs også:

1. [Engelsk på alle universiteter?](#) I forbindelse med valgkampen til folketinget i efteråret 2011 gjorde den radikale folketingskandidat, nu folketingsmedlem, Sofie Carsten Nielsen, sig til talskvinde for engelsk på alle universiteter. Hun bekymrede sig om...
2. [Dagens nyheder i et letlæst sprog](#) Netavisen ligetil.nu er en gratis netavis for unge og voksne, der har svært ved at læse almindelige aviser og deres hjemmesider. ligetil.nu bliver opdateret i dagtimerne på alle hverdage og...
3. [Koreansk standardisering](#) De otte store koreanske dialekter. Der er også store koreanske mindretal i Kina, Japan, Kasakhstan og USA. (Kort: Muturzikin.com) Sydkoreas forfatningsdomstol afgjorde i dag at sprogloven fra 1988 der ophøjer...

Tagget med: [højere uddannelser](#), [læsning](#), [skriftsprog](#)

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.

aktuelle sprog Alfabeter Anmeldelser arabisk

Biblen bogstaver børn Danmark Dansk Dialekter

engelsk esperanto Formidling fransk identitet

konsonanter Medier modersmål Musik Navne norsk Ord

ordbøger ordforråd oversættelse Plansprog religion

romanske sprog russisk Sjøv skriftsprog sprogdød Sproggeografi

sprogkort Sprogpolitik sprogteknologi

svensk truede sprog tv tyrkisk tysk Udtale

Underholdning video vokaler

Arkiv	Resources
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World
december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
november 2014	LL-Map: Language and Location
maj 2014	Minority Rights Group
marts 2014	Omniglot. Writing Systems and Languages of the World
februar 2014	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
oktober 2013	World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
august 2013	
marts 2013	
januar 2013	
december 2012	
november 2012	
oktober 2012	
september 2012	
juli 2012	
juni 2012	
maj 2012	
april 2012	
marts 2012	
februar 2012	
januar 2012	
december 2011	
november 2011	
oktober 2011	
september 2011	
august 2011	
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	
februar 2010	
januar 2010	
december 2009	
november 2009	

Resurser

Bogstavlyd
Dansk sprognavn
Den danske ordbog
Dialekt.dk
dk.kultur.sprog
Korpus.dk
Nye ord i dansk på nettet (NOID)
Ordbog over det danske sprog
Ordnet. Dansk sprog i ordbøger og korpus
Sproget.dk
Svenska Akademien
Θ (Schwa.dk)

oktober 2009
september 2009
august 2009
juli 2009
juni 2009
maj 2009
april 2009
marts 2009